

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jaroslava Škopka a soudců JUDr. Ondřeje Szalonnáse a JUDr. Petra Kuchynky v právní věci

žalobce: **B. D.**, nar. X. X. XXXX, bytem P.,
*zastoupený: Mgr. Markem Sedlákem, advokátem,
se sídlem Příkop 8, 602 00 Brno*

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 07. 2020, č. j. MV-119738-3/OAM-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 07. 2020, č. j. MV-119738-3/OAM-2020, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku povinen zaplatit žalobci plnou náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč, a to k rukám Mgr. Marka Sedláka, advokáta.

Odůvodnění:

Předmět řízení

1. Žalobce se domáhal zrušení usnesení žalovaného ze dne 29. 7. 2020, č. j. MV-119738-3/OAM-2020, jímž bylo podle § 169h odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců

konstatováno, že žalobcova žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu jím nebyla podána osobně, ačkoli k tomu byl podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců povinen, a řízení o ní tak nebylo zahájeno.

Žalobní body

2. Ve své žalobě žalobce uvedl, že žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu podal dne 15. 7. 2020. Učinil tak elektronickou cestou prostřednictvím svého zástupce. V dané době byla přitom na internetových stránkách žalovaného vyvěšena informace, podle níž nemohou cizinci kvůli opatřením souvisejícím s koronavirovou pandemií podávat osobně žádosti, které jsou jinak podle zákona osobně podat povinni; proto žalovaný stanovil, aby cizinci tyto žádosti podávali elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem nebo poštou, ale nikoli osobně s tím, že nejsou povinni svou žádost ani potvrzovat v pětidenní lhůtě jejím osobním podáním. Žalobce tedy svou žádost dne 15. 7. 2020 ani osobně podat nemohl a podal ji způsobem, který sám žalovaný stanovil.
3. Přestože předmětná informace byla již z internetových stránek žalovaného odstraněna, byla nahrazena informací novou, z jejíhož obsahu přesto vyplývá, že až do 16. 7. 2020 žalovaný skutečně stanovil, aby byly žádosti podávány tím způsobem, kterým ji žalobce podal. Žalobce je proto toho názoru, že za situace, kdy sám žalovaný svým opatřením znemožní osobní podání žádosti o povolení k přechodnému pobytu a zároveň výslovně stanoví, že tuto žádost je možno podat „neosobním způsobem“, je v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, aby poté, bez ohledu na tato vlastní pravidla, žádost posoudil jako nepřijatelnou z toho důvodu, že nebyla podána osobně.

Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný uvedl, že oprávněnost podané žaloby popírá. Konstatoval, že žalobce svou žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu podal dne 15. 7. 2020 prostřednictvím datové schránky svého právního zástupce, takže tato žádost nebyla podána osobně, ač k tomu byl žalobce povinen podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Žalovaný následně vyčkal uplynutí pětidenní lhůty, zda se žalobce osobně dostaví a svým vlastním jednáním ve smyslu § 169d odst. 2 zákona o pobytu cizinců podanou žádost potvrdí. To se však nestalo. Žalovaný poukázal také na to, že žalobce ani žádost osobně doplnit nemohl, jelikož byl soudně vyhoštěn rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 19. 6. 2019, č. j. 19 T 84/2019, který nabyl právní moci dne 11. 6. 2020.
5. K žalobcovým námitkám pak žalovaný konstatoval, že smyslem opatření vynucených v důsledku ochrany veřejného zdraví bylo zamezit shlukování množství lidí na pracovištích odboru azylové a migrační politiky během nouzového stavu, nikoli umožnit podání žádosti všem cizincům, kteří by standardně své žádosti podat nemohli, neboť mají na území zakázáno pobývat, či tu pobyt nikdy neměli, jako je případ žalobce. Jde-li o žalobce, je podle žalovaného zcela zřejmé, že se pouze snažil zneužít tato pravidla pro neosobní podání žádosti, jelikož mu bylo uloženo soudní vyhoštění a na území ČR pobývat nemůže.
6. Proto má žalovaný za to, že došlo ke zneužití práv vzniklých na základě pravidel zveřejněných na webových stránkách žalovaného, neboť jedinou překážkou, která žadateli bránila v osobním podání žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu, bylo to, že se na území ČR nacházet nemůže.

Replika žalobce

7. Žalobce k vyjádření žalovaného uvedl, že výkon jemu uloženého trestu vyhoštění byl

usnesením Nejvyššího soudu ze dne 11. 8. 2020, č. j. 8 Tdo 834/2020-231, odložen.

Další vyjádření žalovaného

8. Přestože z vyjádření žalovaného vyplývá, že výslovně nesporně žalobcovo tvrzení o tom, že žalovaný umožnil v rozhodné době v důsledku přijatých protiepidemických opatření podávat žádosti cizinců o pobytová oprávnění distančním způsobem i v případech, kdy zákon vyžaduje jejich podání osobní, vyzval soud žalovaného, aby se k této otázce jednoznačně vyjádřil. Žalovaný soudu na uvedenou výzvu sdělil, že vskutku od vyhlášení nouzového stavu dne 12. 3. 2020 do 16. 7. 2020 přistoupil k přijímání žádostí o vydání povolení k přechodnému pobytu i distančním způsobem, neboť v tomto období byl významně ztížen přístup cizinců na pracoviště správního orgánu. Dodal však, že žalobci bránila v přístupu na pracoviště správního orgánu objektivně jiná překážka než epidemická situace, a to pravomocné vyhoštění. V případě jeho dostavení se na pracoviště správního orgánu by došlo k maření úředního rozhodnutí.

Posouzení věci krajským soudem

9. Soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť s tím oba účastníci souhlasili (§ 51 s. ř. s.).
10. Při přezkumu napadeného rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
11. Žaloba je důvodná.
12. Mezi účastníky nebylo sporné, že žalobce podal dne 15. 7. 2020 žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu prostřednictvím datové schránky svého zástupce. Dne 29. 7. 2020 vydal žalovaný usnesení č. j. MV-119738-3/OAM-2020, jímž dle § 169h odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců konstatoval, že žalobcova žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu jím nebyla podána osobně, ačkoli k tomu byl podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců povinen, a řízení o ní tak nebylo zahájeno.
13. Soud vycházel z následující právní úpravy.
14. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců: „*Žádost o udělení dlouhodobého víza, s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně.*“
15. Dle § 169d odst. 2 věta první zákona o pobytu cizinců: „*Osobním podáním žádosti se rozumí úkon žadatele, při kterém se žadatel osobně dostaví ke správnímu orgánu, u kterého má být žádost podána, a osobě přímo se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu určené k přijetí žádosti podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění a ve formě a způsobem, který stanoví tento zákon.*“
16. Podle § 169h odst. 5 zákona o pobytu cizinců: „*Nepřijatelnost žádosti zjišťuje u žádosti podané na zastupitelském úřadu zastupitelský úřad a u žádosti podané ministerstvu ministerstvo. Je-li žádost nepřijatelná, řízení není zahájeno a na žádost se hledí, jako by nebyla podána; tuto skutečnost ministerstvo nebo zastupitelský úřad cizinci písemně sdělí včetně důvodu nepřijatelnosti, učiní o ní usnesení do spisu a vrátí tiskopis žádosti, veškeré předložené doklady a správní poplatek, pokud byl uhrazen. Nepodá-li cizinec žádost osobně, ač je k tomu podle tohoto zákona povinen, postupuje se obdobně podle věty druhé.*“
17. S ohledem na citovanou právní úpravu je především třeba žalovanému vytknout, že ve svém rozhodnutí nezohlednil změnu relevantní právní úpravy, a proto své rozhodnutí opřel o to znění zákonných ustanovení, které z temporálního pohledu na projednávanou věc nedopadá. Ustanovení § 169h zákona o pobytu cizinců byla novelizována zákonem č.

176/2019 Sb., s účinností ode dne 1. 9. 2019. Ačkoliv tedy žalovaný odvozuje svou právní úvahu z § 169h odst. 3 zákona o pobytu cizinců, jím uváděná právní norma je od 1. 9. 2019 obsažena v ustanovení § 169h odst. 5 zákona o pobytu cizinců, jak je soud shora citoval. Jelikož ovšem obě normy obsahují totožné pravidlo, nebrání toto pochybení přezkumu napadeného rozhodnutí.

18. Dále je možno konstatovat, že v obecné rovině lze žalovanému přisvědčit potud, že zákonná právní úprava skutečně odpovídá tomu výkladu, který žalovaný v projednávané věci zaujal. Zákon o pobytu cizinců skutečně stanoví, že žádost mj. o vydání povolení k přechodnému pobytu je nutno podat osobně, co se oním osobním podáním rozumí a stanoví rovněž i následky, pokud žádost osobně podána není.
19. Žalovaný však ve své úvaze posléze vedoucí k vydání žalobou napadeného rozhodnutí zcela opominul naprosto zásadní skutečnost, a sice tu, že sám cizinec v souvislosti s epidemiologickými opatřeními přijatými mj. na jeho pracovišti od povinnosti osobního podání těchto žádostí dispenzoval. Mezi účastníky přitom není žádného sporu o tom, že žalovaný skutečně v období od 12. 3. 2020 do 16. 7. 2020 přijímal tyto žádosti i distančně. Žalobcova žádost však takto přijata nebyla.
20. Odůvodňuje-li nepřijetí žalobcovy žádosti žalovaný nyní tak, že zjistil, že žalobci byl uložen trestním soudem trest vyhoštění, takže podání jeho žádosti distančním způsobem bylo jen snahou zneužít toto jeho opatření, nelze v tom nevidět znak libovůle správního orgánu. Ta je v právním státě, kterým je i Česká republika (k tomu srovnej čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky), nepřípustná.
21. Jinými slovy řečeno: pakliže správní orgán z objektivních důvodů, které dopadají stejným způsobem na celou množinu cizinců (jako je v tomto případě omezení přístupu dotčeného pracoviště žalovaného v důsledku přijatých protiepidemických opatření) umožní, aby své žádosti tito cizinci podávali i distančně, musí se i toto dobrodiní vztahovat na celou množinu těchto cizinců. V poměrech právního státu není akceptovatelné, aby žalovaný dále posuzoval, zda na některou žádost konkrétního cizince bude toto dobrodiní, jím samotným ostatně zcela obecně oznámené na jeho internetových stránkách, uplatňovat či nikoli, tím méně, činí-li tak za využití jím libovolně stanovených kritérií. V tomto směru si žalovaný osvojil pravomoc, která mu nepřísluší. Ústava v čl. 2 odst. 3 mj. stanoví, že státní moc lze vykonávat jen v případech, mezích a způsoby, které stanoví zákon. Žádný zákon však žalovanému nedal oprávnění, aby posuzoval a rozhodoval, který cizinec smí využít jím nabízené možnosti podat svou žádost distančně, přestože zákon trvá na jejím osobním podání, a kterému cizinci tuto možnost upře.
22. K argumentaci žalovaného týkající se trestu vyhoštění, jež byl žalovanému vskutku uložen, pak je třeba konstatovat jednak to, že výkon tohoto trestu byl skutečně v žalobcův prospěch usnesením Nejvyššího soudu ze dne 11. 8. 2020, č. j. 8 Tdo 834/2020-231, odložen, a úvahy žalovaného o neoprávněnosti zdržování se žalobce na území ČR jsou tak z tohoto pohledu přinejmenším předčasné. Především však není úkolem žalovaného, aby posuzoval, zda se může určitý cizinec tím, že by podal žádost o bytové oprávnění osobně, snad dopustit trestného činu, a proto mu neumožnit ani její podání v distanční podobě. Taková úvaha je jak věcně, tak právně nesprávná. Z věcného pohledu jde totiž opět o to, že žalovaný zohledňoval okolnosti, které mu ve fázi přijímání žádostí zohledňovat nepříslušelo, neboť otázky trestní minulosti žadatele o bytové oprávnění mohou být aktuální až ve fázi rozhodování o podané žádosti (a v něm mohou pochopitelně hrát i zásadní roli). Zda by určitým jednáním snad žalobce coby žadatel spáchal trestný čin, pak vůbec není úvahou, kterou by se měl žalovaný zabývat již jen proto, že správní orgány vůbec nejsou oprávněny si učinit ani úsudek, zda byl určitým

jednáním trestný čin spáchan a kdo za něj odpovídá [§ 57 odst. 1 písm. c) správního řádu], tedy posuzovat tyto otázky samostatně *ex post*; tím méně jim přísluší spekulovat o nich v hypotetické rovině *pro futuro*. Nadto nelze přehlédnout, že v odůvodnění napadeného usnesení, resp. v záznamu o něm, se tato úvaha vůbec nenachází a žalovaný svůj postup odůvodnil toliko tím, že žalobce nepodal svou žádost osobně (aniž by se v něm tedy vůbec zabýval existencí jím samotným povolené možnosti podat tuto žádost distančně). Je přitom notorií, že vady odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí nelze odstraňovat prostřednictvím vyjádření k žalobě.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

23. Za této situace soud přistoupil ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí pro vady řízení ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. Vadu řízení je tu nutno spatřovat v tom, že žalovaný nepovažoval řízení o žalobcem podané žádosti za zahájené. V dalším průběhu řízení tedy žalovaný bude považovat řízení o žalobcově žádosti za zahájené v souladu s § 44 odst. 1 správního řádu, tedy dnem, kdy mu žádost došla. V dalším průběhu správního řízení již bude postupovat zákonem předepsaným způsobem. Tímto právním názorem soudu je žalovaný dle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán.
24. Výrok o nákladech řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce, který v řízení dosáhl plného procesního úspěchu, soud přiznal náhradu nákladů řízení podle vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb. Přiznaná náhrada nákladů řízení je představována zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 3 000 Kč a odměnou za právní zastoupení žalobce za 3 úkony právní služby po 3 100 Kč (příprava a převzetí zastoupení, sepis a podání žaloby, sepis repliky) a náhradou hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý uvedený úkon právní služby. Jelikož je zástupce žalobce plátcem daně z přidané hodnoty, byla odměna zástupce a náhrada hotových výdajů navýšena o tuto daň výši 21 %, tedy o 2 142 Kč. Celková výše náhrady nákladů řízení tedy činí 15 342 Kč. Ke splnění povinnosti nahradit náklady řízení bylo žalovanému určeno platební místo podle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a stanovena přiměřená lhůta podle § 160 odst. 1 části věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. s přihlédnutím k možnostem žalovaného tuto platbu realizovat.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Plzeň 26. února 2021

Mgr. Jaroslav Škopek v.r.
předseda senátu